"ואהבת לרעך כמוך" – על רבי ישראל מסלנט זצ"ל

מסופר על ר' ישראל סלנטר שנסע פעם ברכבת מהעיר קובנא לוילנא. כדרכו נסע לבד ללא מלווים. לבוש היה כאחד מבעלי הבתים, ישב בקרון שנועד לעישון ועישן סיגריה. אברך שישב בקרבתו, פנה אליו בגסות ואמר לו שאינו סובל את ריח העשן. ר' ישראל לא ניסה להצטדק שהקרון מיועד למעשנים, אלא ביקש את סליחתו וכיבה את הסיגריה.

לא עברו רגעים מועטים ושוב נשמע קולו הנרגז של האברך: "אי אפשר לשבת כאן ב – ד' אמותיו של הזקן הזה, הוא פותח את החלון ומכניס קור לעצמותינו!" ר' ישראל התנצל בנעימות: "סלח לי, לא אני פתחתי את החלון, ואם הדבר מפריע לך אסגרנו". והוא קם וסגר את החלון. כשהגיעה הרכבת לוילנא, המתין קהל רב אשר בא להקביל את פני גאון ישראל. ראה האברך ותמה להתקהלות זו, ניגש לאחד הממתינים ושאלו, תמהו עליו: "האינך יודע כי רבינו מסלנט בא?" עתה זיהה האברך את האיש וחשכו עיניו, כל הלילה נדדה שנתו. למחרת הגיע לאכסנייתו של רבי ישראל ששהה בית חתנו. בטרם הספיק לפצות את פיו הקדימו ר' ישראל בסבר פנים יפות והתעניין בשלומו.

האברך נדהם מקבלת פנים לבבית זו ופרץ בבכי תוך בקשת סליחה ומחילה. ר' ישראל עודדו שלא יצטער, וגילה לו שאין בליבו שום טינה חלילה, ודיבר עימו ארוכות במוסר. כשעמד לצאת, עצרו ר' ישראל ושאלו: "שמא תאמר לי לשם מה באת לוילנא?" האברך גילה לו שבא לכאן להשיג "סמיכה" לקבלת היתר שחיטה, צהל ר' ישראל ואמר: "בידי לעזור לך להשיגה, חתני הוא מראשי הרבנים בעיר, ואני אדאג לכך שייתן לך מה שאתה צריך". הדלתות כבר נפתחו לפני האברך ההוא....

רבי אליהו אליעזר גרודז'ינסקי, חתנו של ר' ישראל, קיבלו מיד והחל מגלגל עמו שיחה בהלכות שחיטה, בדיקות וטריפות. אך לצערו גילה, כי כשם שהיה מלא בעזות ובמידות מושחתות, כן היה מנוער מחכמה. ניחמו ר' ישראל באומרו: "ודאי יגע אתה מן הדרך. תנוח מעט ותבוא שנית עוד ימים מועטים". בקושי מצא האברך את הדלת והסתלק.

עברו ימים אחדים והאברך לא חזר. ר' ישראל, שהצטייד בכתובתו מראש, הלך בכבודו ובעצמו והמציא את עצמו אליו, נכנס לפונדקו ושאלו מדוע אינו שב, השיב הלה: "מחזיק אני טובה לרבינו, הוא פקח את עיני, כעת מכיר אני את מקומי ואחזור מיד לביתי" . ר' ישראל לא הרפה ממנו. הוא עודדו והמריצו לחזור ללמוד היטב את הלכות שחיטה.

הלך ומצא לו שוחט מובהק שילמדו את כל הדינים, וסיפק לו כל אותו הזמן את כל צרכיו. לא עברו ימים רבים ועמלו של ר' ישראל נשא פרי, האברך למד במרץ ושקידה את ההלכות, השתלם כשוחט מומחה, והוסמך ע"י כמה רבנים גדולים, ולא נתקררה דעתו של ר' ישראל עד שמצא עבורו קהילה הגונה שיושיבוהו בכבוד.

כששאלו את ר' ישראל: "כל כך למה?" השיב: "כשבא אלי אותו אברך וביקש את סליחתי, אמרתי לו כי אני מוחל לו במחילה גמורה ואין בליבי עליו שום טינה, ובאמת אמרתי את הדברים בלב שלם, אך היות

ואני רק בשר ודם חששתי שתתגנב בליבי איזו קפידא עליו, לכן השתדלתי לחפש כל מיני הטבות לגמול לו כדי להוציא מליבי כל חשש טינה".